

Ouderschapsproject

ZonMw

vrije Universiteit amsterdam

Inbedding onderzoek in de afdeling Orthopedagogiek

Ouderschapsprojecten bij verschillende groepen:

- 'Wat werkt': Ouderschap van mensen met een verstandelijke beperking.
- Generaties²: Ouderschap in de algemene bevolking + specifieke risicogroepen
- Ouderschap van moeders in detentie
- Convenant Bartimeus - VU; gehechtheid en sociale relaties

Team en begeleiding

Projectleider: Sabina Kef
Onderzoeker: Janneke Hatzmann
Student assistent: Latifa Tawfik (vanaf 15 feb.)
Bestuurlijk verantw: Carlo Schuengel
Interviewers: 3e en 4e jaars studenten Orthopedagogiek

Projectcommissie, afgevaardigden vanuit Bartiméus, Sensis en Visio en ervaringsdeskundigen/doelgroep vertegenwoordigers:

Professionals: Marlies Mariman, Danielle Gideonse, Hermien Hofstee, Winny Schuitemaker, Diety Gringhuis, Rita van Dam
Doelgroep: Pascal Wirken (VB, vader), Corrie van der Sar (VB, moeder), Karin Schulte (VB, geen kinderen)

Achtergrond

- Personen met VB van 23 tot 33 jaar: 9% bleek kinderen te hebben, tegenover 25% van de Nederlandse bevolking op die leeftijd. Zij kregen deze kinderen tevens op een latere gemiddelde leeftijd. (www.cbs.nl)
- Jongvolwassenen VB: weinig ondersteuning bij hun overwegingen rondom aanstaand ouderschap, veel dingen zelf uitzoeken, informatie is verbrokken of ontbreekt.
- Ouderschap is belangrijke fase in jongvolwassenheid en dient bij het nastreven van maatschappelijke participatie niet vergeten te worden.
- Internationaal: enkele studies naar ouderschap, maar deze onderzoeken zijn veelal kleinschalig en te weinig gericht op personen met VB die in de samenleving participeren

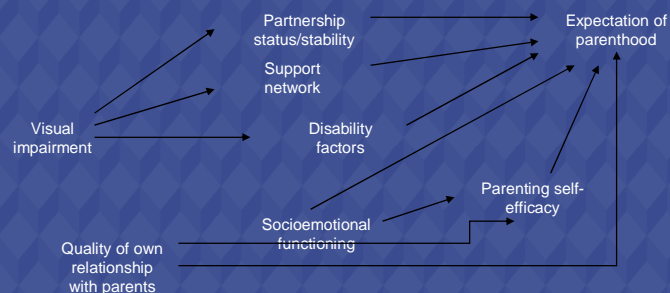

Ouderschapsproject → drie deelstudies:

1. Vergelijking ouderschapsverwachtingen van jongvolwassenen met VB met die van jongvolwassenen zonder VB
2. Zijn er factoren aan te wijzen in de psychosociale ontwikkeling die samenhangen met ouderschapsverwachtingen en het wel/niet aangaan van ouderschap bij jongvolwassenen met VB?
3. Wat is ervaring, attitude en behoefte van hulpverleners t.a.v. ouderschap bij jongvolwassenen met VB?

Conceptueel schema- Factoren die mogelijk samenhangen met ouderschap

Onderzoeksopzet Ouderschapsproject

- Focusgroep en online vragenlijsten voor professionals
- Telefonische interviews (CATI) met respondenten VB en hun partner
 - Opsporen van sample 1 en sample 2 respondenten VB van voorgaande projecten (nu 18 tot 38 jaar oud)
 - Schatting 286 respondenten zonder kinderen met 115 partners, 40 respondenten met kinderen met hopelijk 40 partners
- Telefonische interviews vergelijkgroep uit algemene bevolking.
 - Random digit dialing: jongvolwassenen (18-38 jaar oud) zonder VB: 100 zonder kinderen en 40 met kinderen

Eerste verkenning – gesprekken met ervaringsdeskundigen

Aangaan ouderschap/ verwachting

- logisch, broer/zus ook slechtziend. Duidelijk dat het een optie was
- Vindt eigen VB goed mee te leven, geen angst voor erfelijkheid

Ervaring ouderschap

- Inzetten sociale netwerk
- Vraagt extra uitdaging – energie
- Optimisme

Nadruk op belang van eigen attitude over visuele beperking

Eerste verkenning – M-these Susan Woolderink

Zijn er verschillen in de psychosociale ontwikkeling tussen de groep jongvolwassenen die wel en die geen kind hebben?

N=19 jongvolwassenen hadden een kind op meetmoment 2 (2005)

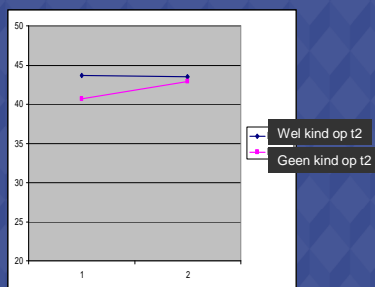
Data meetmoment 1 en 2

- Ontwikkelingsgeschiedenis
- Welbevinden
- Sociale netwerk
- Partnerrelatie
- Arbeidssituatie

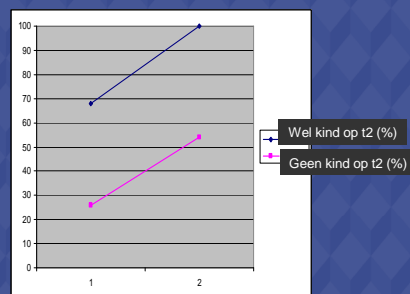

M-these Resultaten, geven ook inzichten voor Ouderschapsproject

Acceptatie beperking

Partner

- Zelfwaardering
- Welbevinden
- Netwerkgrootte

1^e dataverzameling: Focusgroep professionals (juni 2009)

Doel

- Kennis over attitude en ervaringen van hulpverleners
- Input voor interview met respondenten VB + partners
- Input voor online vragenlijst onder hulpverleners

Opzet

- n=4 professionals (maatschappelijk werk, ergotherapeut)
- Kwalitatief deel focusgroep: ervaringen uitwisselen
- Kwantitatief deel: stellingen (houding)
- Discussie n.a.v. stellingen

Voorbeeld stellingen:

1. Kinderwens: de cliënt heeft altijd het laatste woord.
2. Praten over kinderwens met cliënten is slapende honden wakker maken.

Focusgroep – resultaten (1) zie ook verslag in map

Attitude Hulpverleners

- begeleiding van kinderwens en ouderschap kan zeker een taak zijn voor de hulpverlening, met daarin een grote rol voor cliënt
- Discussiepunten in de focusgroep:
 - Als hulpverlener bespreek je de kinderwens met een cliënt zodat hij/zij een weloverwogen keuze kan maken.
 - Als ik een kind wil hoef ik dat niet met derden te overleggen, waarom zou een cliënt dat wel moeten?

Focusgroep – resultaten (1)

Kinderwens en hulpverlening

- Jongvolwassenen weinig in beeld
- Hulpvraag vnl over arbeid
- Gespreksgroepen voor jonge ouders

Welke problemen komen ouders met VB tegen

- Buitenwereld ontmoedigend
- Praktisch: o.a. veiligheid, mobiliteit.
- Rol van beperking

Focusgroep – resultaten (2)

Wat signaleren de hulpverleners als risico's?

- Soms grote verantwoordelijkheid bij kinderen (bv in verkeer)
- Onwetendheid over mogelijke hulpmiddelen

Wat zou beter kunnen?

- Vergroten sociale netwerk
- Informeren omgeving in smalle en brede zin
- Kinderwens in anamnese + eerder bespreken

Professionals: tweede projectjaar

Online vragenlijst voor hulpverleners

- Attitude - stellingen
- Ervaringen

Uitvoering september 2010

Ontwikkeling interview voor respondenten VB, partner en vergelijkingsgroep

Stap 1: selectie instrumenten ouderschap:

- Parenting self-efficacy (verwachtingen over de eigen capaciteiten als opvoeder) (PSOC)
- Ouderschapsverwachtingen (verwachting wel/geen ouder te worden)
- Ouderlijke stress (NOSI-K)
- Ervaringen met de eigen opvoeding (EMBU)
- Kwaliteit van de relatie met de partner/huwelijkssatisfactie
- Stigmatisering, anders zijn/voelen
- Rol van de beperking in het dagelijks leven + ouderschap

Ontwikkeling interview

Stap 2: selectie instrumenten uit eerdere metingen.

Deel van dezelfde instrumenten als op T1 en T2 voor de longitudinale dataset (gericht op psychosociale ontwikkeling en sociale netwerken/steun)

Criteria:

- * relevantie
- * betrouwbaarheid schalen
- * aantal items (duur van interview)

Ontwikkeling interview

Stap 3: interview voorleggen aan projectcommissie

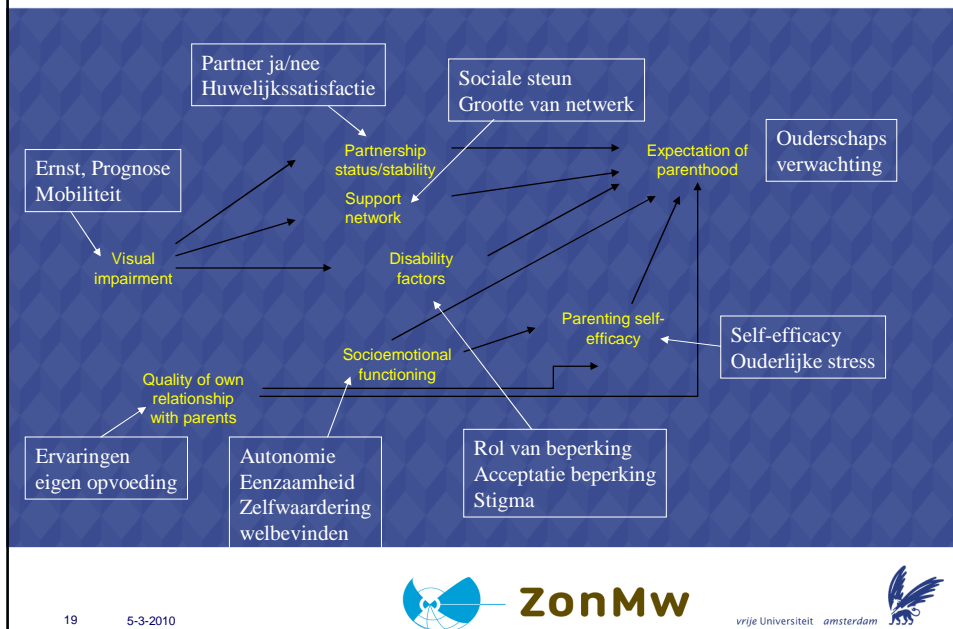
- Belang van onderwerp
- Ontbreken van kennis

Suggesties interview:

- Aantal vragen te indringend – herformuleren waar kan
- Belang van rol die respondent toedicht aan VB in dagelijks leven is belangrijk

Conceptueel schema: uitwerking in instrumenten interview

Ontwikkeling interview - invoerscherm

Invoerscherm ontwikkeld i.s.m. datamanagement EMGO

- Verschillende rollen (respondent, partner, vergelijkgroep)
- Routing
- Volgorde vragen
- Privacy (antwoordbladen voor bepaalde delen)

Computer-Assisted-Telephone-Interview (later demonstratie)

Impressie van het invoerscherm

21 5-3-2010

Ontwikkeling interview - overig

- Programma gemaakt dat telefoonnummers algemene bevolking genereert voor interviews vergelijkingsgroep
- Headsets voor interviews + antwoordapparaat
- Handleiding voor interviewers
- Werven assistent + studenten
- Interviewtraining (half februari)

Ontwikkeling interview - testfase

Resultaten pilot interviews

Interview afgenomen bij:

- Jongvolwassenen normgroep: geen VB, geen kinderen
- Jongvolwassene VB, wel kinderen

Duur: zoals verwacht

Routing: lijkt goed te lopen

Schermen: enkele aanpassingen nodig

Training: door zelf af te nemen tips gekregen voor training

Dataverzameling

- Interviewers
 - Janneke Hatzmann
 - Latifa Tawfik
 - Sabina Kef
 - 3 master studenten Orthopedagogiek (m-these)
 - 4 bachelor studenten Pedagogiek (b-these)
- Opsporen respondenten uit project 2003-2005
- Random digit dialing
 - Programma ontworpen door ICT afdeling dat random telefoonnummers genereert.

<http://www3.psy.vu.nl/randomphone/>

Planning tweede deel (resterende 14 maanden)

- Opsporen, werven en interviews
februari – augustus 2010 (6 maanden)
door 10 personen actief in wisselende intensiteit/periode
mogelijkheid van extra inzet van studenten in geval van nood
- Voorbereiden en start online vragenlijst professionals
augustus – september 2010
- Literatuur
Continu bijhouden
- Analyses + schrijven artikelen
Voorbereiden vanaf medio 2010 (syntax ligt al klaar)
Studenten starten eerder met analyseren deel van data

Disseminatie

- Rapport
- B + M-thesen allen beschikbaar via website verder kijken
- Artikelen
- Presentaties nationaal
- Presentaties internationaal
- Website speciaal over ouderschap?
- Ervaringsdeskundigen-groep?
- Nieuwsbrieven over dit onderwerp?

